

Зараз на перший план висуваються сильні регіональні організації, між ними може відбуватися процес інтеграції. Для багатьох регіонів цей процес йде надзвичайно повільно, але регіони зараз набирають все більшої ваги у світовій економіці - це не просто консолідація великих і дрібних сил, це, перш за все, наявність сильного позитивного ефекту. Проте в цьому випадку важливою залишається загальна координація зусиль усієї спільноти.

Література:

1. Масляк П. Країнознавство: підручник. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2008. – 292 с.
2. Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія: монографія / В. Чужиков. – К.: КНЕУ, 2008. – 272 с.
3. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. – К.: КНЕУ, 2004. – 275 с.

ПЕРЕДУМОВИ Й ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ

*Радченко А.А., студентка, Федорова Н.Є., асистент
Херсонський національний технічний університет*

Міжнародна торгівля є вагомим фактором розвитку кожної країни та підвищення ефективності виробництва конкурентоспроможної продукції. Це обумовлюється тим, що торгівля дозволяє країнам розвивати спеціалізацію, підвищувати продуктивність своїх ресурсів і таким чином збільшувати загальний обсяг виробництва. На розвиток і структуру зовнішньої торгівлі кожної з країн впливають основні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.

Основні риси сучасної моделі міжнародної спеціалізації економіки країни пов'язані з тим, що Україна експортує на міжнародні ринки ті товари (харчові продукти, руди, метали, передусім чорні), які є відносно мало динамічними та характеризуються скороченням їхньої частки в глобальних продажах товарів. На цих ринках до того ж панує жорстка цінова конкуренція, і цінові переваги можуть дуже швидко переходити до інших країн, особливо якщо стосовно країни вживаються обмежувальні, дискримінаційні торговельно-економічні заходи. Водночас вкрай мізерними є поставки на високотехнологічні ринки, які визначають перспективи розвитку світової економіки.

Домінування в структурі вивезення низько технологічної та сировинної продукції зумовлено фронтальним відставанням від провідних індустріальних країн у базових напрямках науково-технічного прогресу, застарілістю обладнання. Неефективний імпорт «відповідає» несприятливим умовам заощадження, типовим ситуаціям, за яких фінансові кошти спрямовуються на задоволення споживчих потреб, а не на інвестиції, не на модернізацію виробництва.

На сьогоднішній день в експорті України значна частка у зовнішній торгівлі припадає на технологічну спеціалізацію, яка включає експорт мінеральної та сільськогосподарської сировини та напівфабрикатів первинних стадій переробки металургійної, металообробної та хімічної галузей промисловості для подальшої переробки в країнах-імпортерах. Сировинна експортна орієнтація у спеціалізації змушує посилювати техніко-технологічний рівень вказаних галузей, що в умовах жорсткої обмеженості власних та залучених іноземних інвестицій сприяє подальшій деформації економіки України в сировинному напрямі, зосередженню на первинних, недосконалих, брудних технологіях, а в підсумку – локалізації у промисловій ніші поряд з країнами чітко визначеного сировинного профілю в МПП. Також важливою в МПП є предметна спеціалізація, тобто випуск готових товарів. Це передусім товари народного споживання: текстиль, одяг, вино, фармацевтичні вироби. Серед товарів виробничого призначення – невелика кількість літаків, кораблів, машин та устаткування. Значне місце посідає експорт зброї та військової техніки.

Крім того є в Україні потенціал щодо предметної спеціалізації на складних і наукоємних виробках: машинобудування і приладобудування, електроніка і радіотехніка, продукція космічного будівництва та військово-промислового комплексу. Проте можливості розвитку наукоємної продукції України значно підірвано відтоком приблизно третини науково-інтелектуального потенціалу, тому що майже така сама частка кадрів з найвищою кваліфікацією (кандидатів і докторів наук) емігрували за кордон. Варто зазначити, що за технічною озброєністю лише 10% галузевої науки спроможні працювати на світовому рівні.

За даними Державного комітету статистики України, загальний обсяг зовнішньої торгівлі товарами в Україні у 2017 р. збільшився порівняно з 2016 р. на 22,83% і становив 92871,90 млн. дол. США. При цьому на експорт припадає 43264,73 млн. дол. США (збільшився на 18,98% порівняно з 2016 р.). Імпорт товарів зріс на 26,39% і сягав 49607,17 млн. дол. США. На експорт послуг припадає 10446,64 млн. дол. (зростання на 8,46%), імпорт – 5359,21 млн. дол. США (зростання на 1,03%). Загальний обсяг зовнішньої торгівлі послугами зріс на 5,82%. При цьому, з таблиці 1 видно, що зростання обсягів торгівлі товарами майже втричі перевищує відповідні показники щодо сфери послуг.

Таблиця 1

Показники зовнішньої торгівлі України у 2016-2017 рр.

Показник	2016		2017	
	млн. дол. США	T _{пр} , %	млн. дол. США	T _{пр} , %
Експорт товарів	36361,71	-	43264,73	+18,98
Імпорт товарів	39249,79	-	49607,17	+26,39
ЗТО за товарами	75611,5	-	92871,9	+22,83
Експорт послуг	9631,37	-	10446,64	+8,46
Імпорт послуг	5304,65	-	5359,21	+1,03
ЗТО за послугами	14936,02	-	15805,85	+5,82

Джерело: Побудовано авторами за даними [1].

Зовнішньоторговельні операції здійснювалися з партнерами зі 160 країн. Найбільшими споживачами українських товарів у 2017 р. (як і в 2016 р.) залишалися Росія, Словаччина, Білорусь, США, Китай, Туреччина, Німеччина, Польща, Угорщина та Італія.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що на сучасному етапі міжнародна торгівля є найбільш розвиненою ланкою міжнародних економічних відносин. Україна бере участь у сучасних процесах глобалізації як невід'ємна складова світової економіки і підтримує торговельні відносини з багатьма країнами світу.

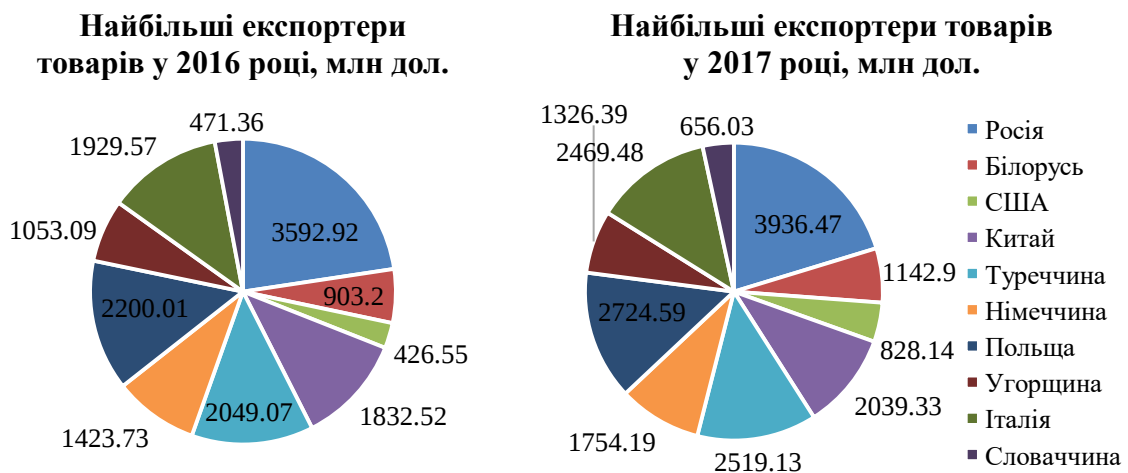

Рис.1. Найбільші зовнішньоторговельні партнери України у 2016-2017 рр., млн. дол. США

Але вплив на нерівномірний розвиток зовнішньої торгівлі України здійснює комплекс зовнішніх і внутрішніх факторів: пасивна позиція влади України щодо розроблення стратегії розвитку конкурентноспроможного експортоорієнтованого національного товаровиробника,

падіння національного виробництва тощо. За цих обставин важливою умовою зміцнення позицій України на світових ринках є коригування її зовнішньоекономічної політики.

У сучасних умовах рішення проблеми розвитку та ефективної реалізації можливостей потенціалу України залежить не тільки від економічної ситуації в країні, але і пов'язано зі змінами, що відбуваються в світогосподарському середовищі. Тому при розробці експортної політики країни необхідно враховувати об'єктивні зміни в геоекономічній і геополітичній ситуації у світі, інтереси окремих країн-партнерів, міжнародні правові норми і правила торгівлі, конкурентні переваги своєї країни.

Література:

1. Офіційний сайт Державної статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 20.11.2018).
2. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник.-К.: КНЕУ, 2003. - 948 с.
3. Козик В.В., Панкова Л.А. “Світове господарство та міжнародні економічні відносини” Львів 2006
4. Циганкова Т. М. , Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 488с.
5. Зовнішня торгівля: виклики і перспективи: процеси, результати, перспективи. Біла книга державної політики/ за ред. Ю.Г. Рубана – К.: НІСД, 2011. – с. 55-572.
6. Дворник О.А. Міжнародна торгівля послугами: тенденції та перспективи розвитку/ О.А. Дворник// Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2010. – №3. – с. 40-443.

УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ЗЕРНОВОМУ РИНКУ

*Розинська К.Д., студентка, Фомішина В.М., д.е.н., професор
Херсонський національний технічний університет*

Суб'єктами торговельно-посередницької діяльності являються фізичні та юридичні особи: торговці по договору, торгові агенти, комісійні фірми, консигнаційні склади, лізингові компанії, аукціонні центри, біржі та ін. Суб'єкти посередницької діяльності діляться на незалежні, частково залежні і залежні. Залежність настає в силу територіального цінового та інших обмежень посередника з боку замовника [1, с.11].

Однією з визначальних ланок зернового ринку є зернотрейдери. Зернотрейдер – це посередник, крупний гуртовий торговець зерном, зазвичай, на зовнішніх ринках, зернооператор. Іншими словами це комерційна організація, що займається продажем зерна. Зернове господарство України є стратегічною і найефективнішою галуззю народного господарства. Зерно і вироблені з нього продукти завжди ліквідні, оскільки становлять основу продовольчої безпеки держави.

Зерновий ринок являє собою систему товарно-грошових відносин, що виникають між його суб'єктами в процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна та визначення цін, а також державного контролю за його якістю і зберіганням [2, с.11].

Суб'єктами ринку зерна є товаровиробники зерна, підприємства із зберігання зерна, суб'єкти заставних закупок зерна і проведення інтервенційних операцій, акредитовані біржі та інші (рис. 1).